

ЗВІТ

**результати визначення мотивації до навчання у магістратурі
здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти»
факультету «Дизайн середовища»
спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»
освітньо-професійної програми
«Архітектурно-ландшафтне середовище»
(осінній семестр 2021/2022 н. р.)**

Проблеми мотивації до навчання студентів Харківської державної академії дизайну і мистецтв у магістратурі є актуальними. Мотивація є важливим фактором, який сприяє само актуалізації художньо обдарованої особистості. На мотивацію впливає безліч соціальних, економічних, професійних факторів, що є її зниженням в процесі вибору рішення про вступ до магістратури.

Опитування здобувачів вищої освіти щодо визначення мотивації до навчання у магістратурі здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» здійснюється відповідно до Положення про опитування учасників освітнього процесу в Харківській державній академії дизайну і мистецтв.

Таке опитування є формою участі здобувачів вищої освіти у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та реалізації принципу «студентоцентрованого» навчання.

Для визначення мотивації до вступу в магістратуру і навчання за другим рівнем вищої освіти, робочою групою з забезпечення якості освіти було проведено опитування, в якому прийняли участь здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» факультету «Дизайн середовища» освітньо-професійної програми «Архітектурно-ландшафтне середовище».

Мета дослідження – виявлення актуальних мотивів їх навчання на магістратурі, ставлення до майбутньої професійної діяльності. Форма проведення – електронне опитування (анкетування).

Опитування проводилось 23.09.2021 – 28.09.2021р. Характеристика вибірки: 3 респондента – 75% від загальної кількості) студентів 4 курсу, здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету «Дизайн середовища» (освітня програма «Архітектурно-ландшафтне середовище») денної форми навчання.

Унікальна особливість навчання в Харківській державній академії дизайну і мистецтв» – невелика чисельність (у порівнянні з кількістю студентів на більшості факультетів у нашого найближчого сусіда – ЗВО «ХП») здобувачів у студентських групах, члени яких навчаються за освітньо-професійними програмами на факультеті «Дизайн середовища». Ця особливість полегшує реалізацію індивідуального підходу до підготовки здобувачів, але утруднює проведення кількісного аналізу отриманих результатів з дотриманням належних критеріїв репрезентативності. Отже, зосередимося на змістовному аналізі результатів анкетування.

Ви плануєте вчитися далі після закінчення бакалаврату?
3 ответа

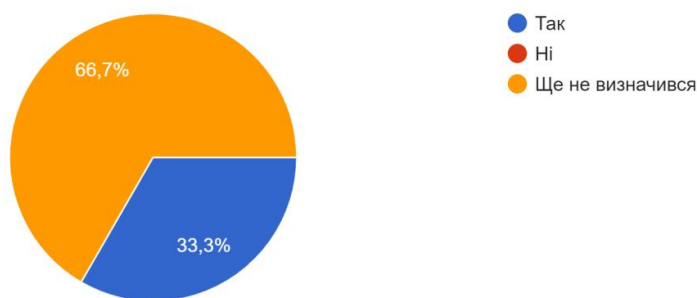

Рис. 1 – Кількість варіантів відповідей на питання:
«Ви плануєте вчитися далі після закінчення бакалаврату?»

Аналіз відповідей показав, що більшість студентів останнього, випускного курсу (66,7%) ще не визначились зі своїми планами щодо подальшого навчання, планують вчитися далі після закінчення бакалаврату 33,3% респондентів (Рис. 1).

Результати відповідей на питання: «Ви плануєте вчитися далі після закінчення бакалаврату?» представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

- *Відповіді на питання: «Ви плануєте вчитися далі після закінчення бакалаврату?»*
- »

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Планую	66,7
Не планую	-
Думав (а) про це, але ще не визначився (лась)	33,3

Респондентам запропонували обрати варіанти відповідей на питання: «Ви вирішили вступати до магістратури...»:

- Щоб змінити спеціальність (напрямок підготовки).
- Щоб мати кращі можливості кар'єрного росту.
- Щоб потім продовжити навчання в аспірантурі.
- Щоб потім продовжити вчитися за кордоном.
- Щоб поїхати на стажування за кордоном.
- Цікаво вчитися, отримувати нові знання.
- За порадою батьків, друзів, викладачів.
- Інше.

Серед відповідей щодо мотивів вступу до магістратури перше місце у рейтингу – сподівання на кар’єрне зростання. Друге місце у рейтингу – навчання в магістратурі як сходинка для подальшого навчання за кордоном.

Варіанти відповідей на питання: «Ви вирішили вступати до магістратури ...» представлені в таблиці 2.

Таблиця 2

- *Варіанти відповідей на питання: «Ви вирішили вступати до магістратури...»*

Місце у рейтингу	Варіанти відповіді
1	Щоб мати кращі можливості кар'єрного росту.
2	Щоб потім продовжити вчитися за кордоном

Респондентам запропонували обрати варіанти відповідей на питання: «Якби Ви вирішили вступати в магістратуру, то віддали перевагу продовжувати навчання...»:

- в ХДАДМ за тією ж програмою, по якій закінчив(ла) бакалаврат
- в ХДАДМ, але за іншою програмою.
- В іншому навчальному закладі України, але за фахом, по якій закінчив (ла) бакалаврат.
- В іншому навчальному закладі України, за іншою спеціальністю.
- За кордоном.
- Думав (а) про це, але ще не визначився (лась).
- Інше.

Пріоритет вибору навчального закладу – Харківська державна академія дизайну і мистецтв, за тією ж програмою – перше місце у рейтингу. На другому місці – навчання у ХДАДМ, але за іншою програмою.

Варіанти відповідей на питання: «Якби Ви вирішили вступати в магістратуру, то віддали перевагу продовжувати навчання...» представлені в таблиці 3.

Таблиця 3

- *Варіанти відповідей на питання: «Якби Ви вирішили вступати в магістратуру, то віддали перевагу продовжувати навчання...»*

Місце у рейтингу	Варіанти відповіді
1	в ХДАДМ за тією ж програмою, по якій закінчив(ла) бакалаврат
2	в ХДАДМ, але за іншою програмою.

Респондентам запропонували обрати варіанти відповідей на питання: «При виборі спеціальності для навчання в магістратурі для вас важливо:

- Освоїти новий напрямок для розширення можливостей професійного і кар'єрного зростання.
- Отримати нові знання і навички.
- Продовжити навчання за тією ж спеціальністю, за якою навчалися в бакалавраті.
- виправити наслідки помилкового вибору спеціальності.
- Інше.

За результатами опитування, для здобувачів освітньо-професійної програми «Архітектурно-ландшафтне середовище» найважливіший мотив вибору – освоїти новий напрямок для розширення можливостей професійного і кар'єрного зростання.

На другому місці – сподівання отримати нові знання і навички. Варіанти відповідей на питання: «При виборі спеціальності для навчання в магістратурі для вас важливо...» представлені в таблиці 4.

Таблиця 4

- *Варіанти відповідей на питання: «При виборі спеціальності для навчання в магістратурі для вас важливо:...»*

Місце у рейтингу	Варіанти відповіді
1	Освоїти новий напрямок для розширення можливостей професійного і кар'єрного зростання
2	Отримати нові знання і навички

Опитуваним було запропоновано обрати не більш трьох варіантів відповіді на питання: «При виборі навчального закладу для вступу до магістратури для вас пріоритет (оберіть, будь ласка, не більш 3 варіантів відповіді):

- Репутація навчального закладу.
- Вартість навчання на контрактній основі.
- Можливість вступити на бюджетну форму навчання.
- Кваліфіковані викладачі.
- Наявність гуртожитку.
- Забезпеченість навчальними майстернями, лабораторіями.
- Забезпеченість комп'ютерною технікою.
- Можливості працевлаштування, кар'єрного росту.
- Можливість працевлаштування за кордоном.
- Можливість брати участь у міжнародних проектах, виставках, конкурсах у період навчання.
- Можливість спілкування в період навчання з відомими митцями.
- Інше.

Респонденти скористалися нагодою і обрали по три варіанти відповідей. На першому місці у рейтингу пріоритетів – кваліфіковані викладачі, важливим здобувачі, які брали участь в опитуванні, вважають репутацію навчального закладу. На третьому місці – можливість вступити на бюджетну форму навчання і забезпеченість навчальними майстернями, лабораторіями і комп'ютерною технікою.

Варіанти відповідей на питання: «При виборі навчального закладу для вступу до магістратури для вас пріоритет (оберіть, будь ласка, не більш 3 варіантів відповіді)...» представлені в таблиці 5.

Таблиця 5

- Варіанти відповідей на питання: «При виборі навчального закладу для вступу до магістратури для вас пріоритет (оберіть, будь ласка, не більш 3 варіантів відповіді)

Місце у рейтингу	Варіанти відповіді
1	Кваліфіковані викладачі.
	Можливості працевлаштування, кар'єрного росту.
	Можливість брати участь у міжнародних проектах, виставках, конкурсах у період навчання
2	Репутація навчального закладу
	Можливість вступити на бюджетну форму навчання
	Можливість спілкування в період навчання з відомими митцями.
3	Можливість вступити на бюджетну форму навчання
	Забезпеченість навчальними майстернями, лабораторіями
	Забезпеченість комп'ютерною технікою

Ваш рівень знання іноземної мови достатній для того, щоб скласти обов'язковий іспит при вступі до магістратури?

3 ответа

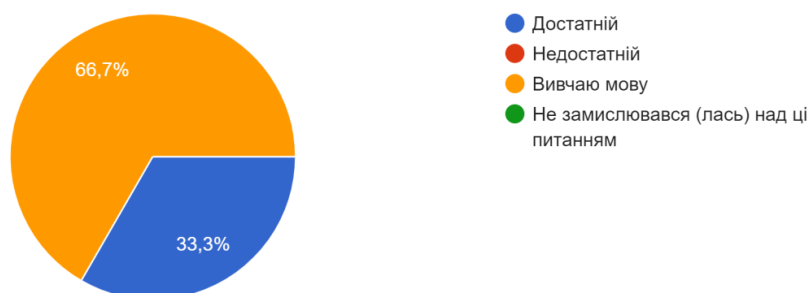

Рис. 2 – Кількість варіантів відповідей на питання: «Ваш рівень знання іноземної мови достатній для того, щоб скласти обов'язковий іспит при вступі до магістратури?»

Майже третина з тих, хто брав участь в опитуванні (33,3%) респондентів вважають, що достатньо володіють іноземною мовою і зможуть скласти вступні іспити до магістратури. Опитуваних, які визнають, що їх рівень володіння іноземною мовою недостатній – опитуванням не виявлено. Більшість респондентів (66,7%) перебувають у процесі – вивчають мову (Рис. 2). Результати відповідей на питання: «Ваш рівень знання іноземної мови достатній для того, щоб скласти обов'язковий іспит при вступі до магістратури?» представлені в таблиці 6.

Таблиця 6

- *Відповіді на питання: «Ваш рівень знання іноземної мови достатній для того, щоб скласти обов'язковий іспит при вступі до магістратури?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Достатній	33,3
Недостатній	-
Вивчаю іноземну мову	66,7
Не замислювався (лась) над цим питанням	-

Ви вирішили вступати до магістратури, яку форму навчання Ви б обрали?
3 ответа

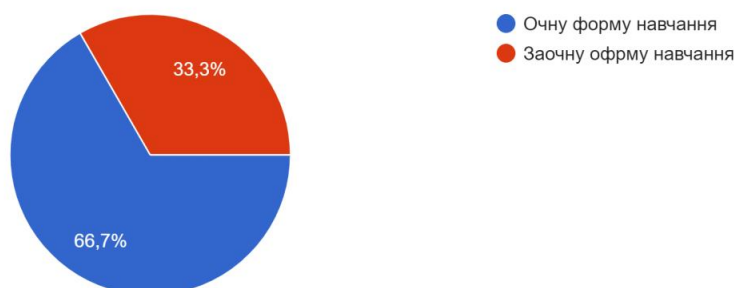

Рис. 3 – Кількість варіантів відповідей на питання: «Ви вирішили вступати до магістратури, яку форму навчання Ви б обрали?»

Більшість з тих, хто брав участь в опитуванні (66,7%), обрав би очну форму навчання в магістратурі. Жоден із респондентів не надав переваги дистанційної формі навчання (Рис. 3).

Результати відповідей на питання: «Ви вирішили вступати до магістратури, яку форму навчання Ви б обрали?» представлені в таблиці 7.

Таблиця 7

- *Відповіді на питання: «Ви вирішили вступати до магістратури, яку форму навчання Ви б обрали?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Очну	66,7
Заочну	33,3
Дистанційну	-

На Вашу думку, в ХДАДМ потрібен «Центр кар'єри», діяльність якого спрямована на підвищення конкурентоспроможності студентів на ринку праці?
3 сп;ответа

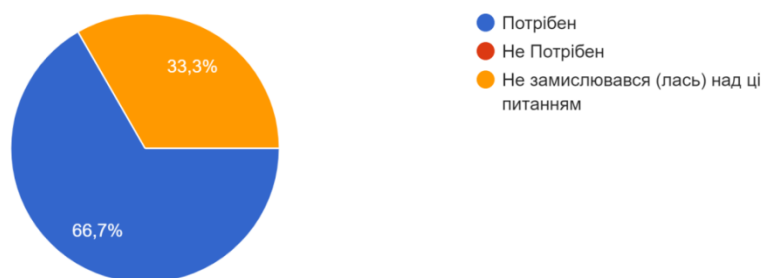

Рис. 4 – Кількість варіантів відповідей на питання: «На Вашу думку, в ХДАДМ потрібен «Центр кар'єри», діяльність якого спрямована на підвищення конкурентоспроможності студентів на ринку праці?»

Думки респондентів щодо структури, яка, діючи у стінах Академії, сприяла би підвищенню конкурентоспроможності студентів на ринку праці, поділилися: 66,7% опитуваних вважають, що здобувачам освіти потрібен «Центр кар'єри». Указали, що не замислювалися над цим питанням 33,3% респондентів. Жоден зі студентів, які брали участь в дослідженні, не указав, що такий центр не потрібен (Рис. 4).

Результати відповідей на питання: «На Вашу думку, в ХДАДМ потрібен «Центр кар'єри», діяльність якого спрямована на підвищення конкурентоспроможності студентів на ринку праці?» представлені в таблиці

Таблиця 8

- *Відповіді на питання: «На Вашу думку, в ХДАДМ потрібен «Центр кар'єри», діяльність якого спрямована на підвищення конкурентоспроможності студентів на ринку праці?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Потрібен	66,7
Не потрібен	-
Не замислювався (лась) над цим питанням	33,3

На Вашу думку, диплом магістра дає переваги перед роботодавцем?
3 ответа

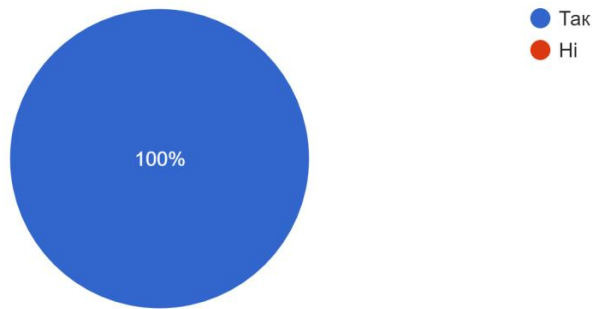

Рис. 5 – Кількість варіантів відповідей на питання: «На Вашу думку, диплом магістра дає переваги перед роботодавцем?»

Всі студенти, які брали участь в опитуванні(100%) впевнені – диплом магістра надає переваг перед роботодавцями (Рис. 5).

Результати відповідей на питання: «На Вашу думку, диплом магістра дає переваги перед роботодавцем?» представлені в таблиці 9.

Таблиця 9

- *Відповіді на питання: «На Вашу думку, диплом магістра дає переваги перед роботодавцем?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Так	100
Ні	-
Не замислювався (лась) над ці питанням	-

З ким Ви радитесь про прийняття рішення вчитися в магістратурі?
3 ответа

Рис. 6 – Кількість варіантів відповідей на питання:

«З ким Ви радитеся про прийняття рішення вчитися в магістратурі?»

Респонденти мали змогу обрати варіант відповіді на питання: «З ким Ви радитеся про прийняття рішення вчитися в магістратурі?»

- З сім'єю, рідними.
- З друзями, однолітками.
- Читаю інформацію в ЗМІ (інтернеті).
- Питаю думки тих, хто вже навчається в магістратурі і тих, хто вирішив не вчитися.
- Ні з ким не раджуся.

Серед запропонованих варіантів відповідей респонденти обрали лише два варіанта. На першому місці у рейтингу пріоритетів варіант: «З сім'єю, рідними». На останньому, воно ж друге, місці – «Ні з ким не раджуся!»

Варіанти відповідей на питання: «З ким Ви радитеся про прийняття рішення вчитися в магістратурі?» представлені в таблиці 10.

Таблиця 10

- *Варіанти відповідей на питання: «З ким Ви радитеся про прийняття рішення вчитися в магістратурі?»*

Місце у рейтингу	Варіанти відповіді
1	З сім'єю, рідними
2	Ні з ким не раджуся

Опитування виявило, що на факультеті «Дизайн середовища» майже третина від загальної кількості студентів останнього, випускного курсу освітньо-професійної програми «Архітектурно-ландшафтне середовище» планують вчитися далі після закінчення бакалаврату.

Жоден із тих, хто брав участь в опитуванні, не вказав, що не планує подальшого навчання.

Анкетування проводилось на початку навчального року, тож не дивно, що 66,6% респондентів не визначились зі своїми планами щодо подальшого навчання. Щодо затримки прийняття рішень – ця проблема потребує подальших розвідок (анкетування на початку весняного семестру), тому що невизначеність може свідчити як про тенденцію відкладання моменту прийняття рішення щодо подальшого навчання, так і про сформоване усвідомлене рішення обмежитися (на даному етапі життєвого шляху) першим рівнем вищої освіти.

На підтвердження цієї думки – відповіді на питання щодо мотивів продовження навчання – на першому місці у рейтингу пріоритетів – плани щодо можливостей кар'єрного зростання. За кількістю відповідей на другому місці мотив вибору – навчання в магістратурі як сходинка для подальшого навчання за кордоном. Обрані варіанти мотивів вибору – ознаки свідомого планування респондентами подальших освітніх маршрутів.

Свідчення високого статусу Харківської державної академії дизайну і мистецтв в очах респондентів – бажання більшості опитуваних продовжити навчання саме в Академії, за тією ж або іншою освітньою програмою.

Ще одне підтвердження визнання здобувачами освітньо-професійної програми «Архітектурно-ландшафтне середовище» високого рівня організації навчального процесу в ХДАДМ – мотив вибору подальшого освітнього маршруту. Перше місце у рейтингу – свідомо обрана можливість освоїти новий напрямок для розширення можливостей професійного і кар'єрного зростання (див. відповідь на попереднє питання) в Академії, за тією ж або іншою освітньою програмою.

Для студентів, які брали участь в опитуванні найважливіші критерії при виборі навчального закладу для продовження навчання – кваліфіковані викладачі і репутація навчального закладу. Якщо тими ж критеріями вони керувалися при вступі на перший рівень вищої освіти, то їх вибір – свідчення визнання кваліфікації викладачів і високої репутації Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

Пандемія і викликана нею складна економічна ситуація обумовили почесне третє місце у рейтингу пріоритетів (серед студентів, які брали участь в опитуванні) вибору навчального закладу для вступу до магістратури – можливість вступити на бюджетну форму навчання.

Із урахуванням специфіки діяльності і вимог щодо компетенцій фахівців у галузі і виказаних респондентами сподівань щодо продовження навчання, очікувано, що 33,3% опитуваних указали у своїх відповідях, що достатньо володіють іноземною мовою і зможуть скласти вступні іспити до магістратури, більшість респондентів повідомили, що мову вивчають.

Кількість респондентів, які вказали, що мову вивчають (66,7%) співпадає з кількістю тих, хто ще не визначився із перспективами подальшого навчання. Отже, ці дані – непряме свідчення того, що для частки студентів саме низький рівень володіння іноземною мовою сприймається як одна з перешкод для планування навчання з метою отримання більш високого ступеня вищої освіти.

При нагоді, здобувачі освітньої програми «Архітектурно-ландшафтне середовище» обрали б очну форму навчання в магістратурі. Досвід третього року карантинних обмежень – жоден з опитуваних не обрав би (за можливості вибору) дистанційну форму навчання.

«Центр кар'єри» в Академії потрібен – вважає більша частка опитуваних студентів. Майже третина респондентів не переймалися питаннями щодо підвищення рівня конкурентоспроможності студентів на ринку праці і можливою підтримкою на цьому шляху з боку Академії і мотивація відповіді на це питання потребує подальших розвідок.

На думку всіх студентів, які брали участь в опитуванні, диплом магістра дає переваги перед роботодавцями.

Потребує заглибленого вивчення і значна кількість (33,3%) вибору відповіді: «Не замислювався (лась) над цим питанням» – як можливе свідчення низького рівня навичок ціле утворення, небажання брати на себе

відповідальність за довгострокове планування і низький рівень особистісної зрілості опитуваних, що є показником для організації корекційних заходів (тренінги, тощо) з метою формування навичок само менеджменту та особистісного зростання з урахуванням високого рівня невизначеності і ситуативної тривоги в умовах пандемії і викликаної нею економічної кризи. Ці фактори, безумовно, впливають на само сприйняття особистості і є перешкодою у планування свого майбутнього, у тому числі – кар'єрного і професійного зростання.

Здобувачів запитали, з ким вони радяться при прийнятті рішення щодо вступу у магістратуру? На першому місці у рейтингу пріоритетів варіант: «З сім'єю, рідними». Друге місце – «Ні з ким не раджуся!». Вибір референтної групи «сім'я, рідні» і урахування їх думок (порад) дають змогу сформуванню більш диференційовані оцінки організації навчального процесу.

Питання мотивації є актуальним протягом усього періоду засвоєння знань особистістю. На сьогодні актуальні питання підготовки студентів вищих художніх навчальних закладів України до активного творчого життя, створення умов для особистісної і професійної самоідентифікації потребують нових, креативних підходів для організації навчального процесу, врахування особливостей художньо обдарованої особистості в процесі опанування вищою художньою освітою, що обумовлює актуальність вивчення особливостей професійного самовизначення і проектування, за принципом «освіта через усе життя», подальших освітніх маршрутів, виходячи з майбутніх професійних завдань.

Проведене опитування підтвердило високу мотивацію здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» освітньо-професійної програми «Архітектурно-ландшафтне середовище» до підвищення ступені вищої освіти до рівня «магістр» саме в Харківській державній академії дизайну і мистецтв.

Студентське опитування, як частина діяльності Робочої групи із забезпечення якості освітньої діяльності, поруч із вивченням особливостей мотивації вибору навчального закладу і освітніх програм здобувачами освіти, поглядів викладачів, випускників і працедавців, дотриманням академічної доброчесності дає об'єктивний матеріал для вдосконалення навчального процесу, включно з поглибленням soft skills (соціальних навичок і умінь) та покращення управлінських процесів в Харківській державній академії дизайну і мистецтв.

03.10.2021 р.

Голова робочої групи
з забезпечення якості
освітньої діяльності ХДАДМ

Наталя БІЛЬДЕР